

คำนำ

โรงเรียนบ้านหนองแสน อำเภอกวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมเป็นอย่างยิ่ง และได้กำหนดเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ระบุความสำคัญไว้ทั้งในวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน มุ่งสู่การพัฒนาตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ ๙ ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ ๑๐ โดยโรงเรียนกำหนดปรัชญาของตนเองคือ “กยิราเจ กยิราถนัง ทำอะไรทำจริง” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน รวมไปถึงการพัฒนาผู้บริหาร ครู และนักเรียนตามกรอบปรัชญาของโรงเรียน

“จิตศึกษาพัฒนาปัญญาภายใน” เป็นนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ของโรงเรียน ซึ่งมีการดำเนินการทั้งโรงเรียน และห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีเป้าหมายสำคัญในการสร้างพฤติกรรมเชิงบวกให้เกิดแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยมุ่งพัฒนาให้นักเรียนรู้จักตัวตนของตนเอง ความซื่อสัตย์ และการมีความรับผิดชอบ (รู้หน้าที่) ผ่านการจัดกิจกรรมฝึกฝน สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยรายงานฉบับนี้จะรวบรวมรายละเอียดของนวัตกรรม “จิตศึกษาพัฒนาปัญญาภายใน” ในหัวข้อดังนี้

- ๑) สนามพลังบวก
- ๒) จิตวิทยาเชิงบวก
- ๓) กิจกรรมฝึกฝน

อันทรงเป็นอย่างยิ่งว่า นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน” นี้จะเป็นแบบอย่าง หรือแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของสถานศึกษาที่สนใจต่อไป

นางสาวธิดา เลื่อมใส
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
ผู้ขอรับการพิจารณา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ชื่อผลงาน	๑
ความสำคัญของนวัตกรรม	๒
จุดประสงค์และเป้าหมายของนวัตกรรม	๓
กระบวนการพัฒนานวัตกรรมหรือขั้นตอนการดำเนินการ	๓
ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ	๗
ปัจจัยความสำเร็จ	๘
บทเรียนที่ได้รับ	๙
การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ	๙
เงื่อนไขความสำเร็จ	๑๐
ภาคผนวก	๑๑

เอกสารประกอบการพิจารณาและคัดเลือกนวัตกรรมการสร้างสรรค์คนดี
“โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.”
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ชื่อผลงาน “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน”

สอดคล้องกับคุณลักษณะ

- ความพอเพียง
- ความกตัญญู
- ความซื่อสัตย์สุจริต
- ความรับผิดชอบ
- อุดมการณ์คุณธรรม
- คุณธรรมอัตลักษณ์ : “กตัญญู รู้หน้าที่ บนวิถีความพอเพียง”

ชื่อผู้พัฒนานวัตกรรม นางสาวธิดา เลื่อมใส

โรงเรียนบ้านหนองแสน ตำบลหนองแสน อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๒

โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๑๓๗๕๗๗ โทรสาร

e-mail sluamsai@gmail.com โทรศัพท์มือถือ ๐๘๕-๗๑๓๗๕๗๗

๑. ความสำคัญของนวัตกรรม

๑.๑ เหตุผลหรือแรงบันดาลใจ ความจำเป็น ปัญหาหรือความต้องการที่จัดทำผลงานนวัตกรรม

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ ๑๐ โดยโรงเรียนแต่ละแห่งต้องวิเคราะห์คุณธรรมอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน รวมไปถึงการพัฒนาผู้บริหาร ครู และนักเรียนตามกรอบแนวคิดโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

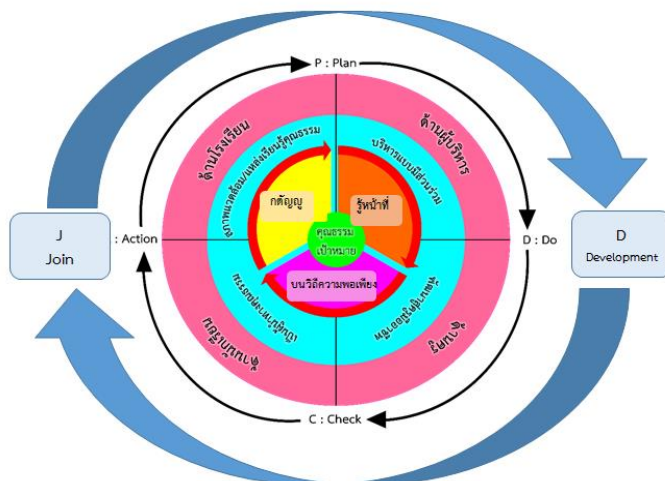
โรงเรียนบ้านหนองแสน ดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มุ่งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน รวมไปถึงการพัฒนาผู้บริหาร ครู และนักเรียนตามกรอบแนวคิดโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มีการพัฒนาคุณธรรมร่วมกันในระดับห้องเรียน ระดับสายชั้น ระดับโรงเรียน มุ่งสู่ครอบครัวอย่างเป็นระบบ และเพื่อความยั่งยืนของการดำเนินงาน โรงเรียนบ้านหนองแสน จึงได้จัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยโรงเรียนกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของตนเองคือ “กตัญญู รู้หน้าที่ บณิธิความพอเพียง” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน

นวัตกรรม “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน” เป็นนวัตกรรมสร้างสรรค์ความดี มีการกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย (ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความพอเพียง) จากการ SWOT คุณธรรมร่วมกันระหว่างครู และนักเรียน ตลอดจนสามารถต่อยอดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ พัฒนาตนเองในเรื่องอื่นๆได้อย่างต่อเนื่อง

๑.๒ แนวคิดหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผลงานหรือนวัตกรรม

๑.๒.๑ การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนบ้านหนองแสน ด้วย “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน”

ดำเนินการขับเคลื่อนคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายคุณธรรม คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความพอเพียง โดยดำเนินการขับเคลื่อนในภาพรวม ๔ ด้าน คือ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านนักเรียน ภายใต้การบริหารงานคุณภาพ PDCA ได้แก่ Plan (วางแผน), Do (ปฏิบัติ), Check (ตรวจสอบ), Act (การดำเนินการให้เหมาะสม), Join (การมีส่วนร่วม) และ D (Development) การพัฒนา

ภาพที่ ๑ การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนบ้านหนองแสน ด้วย “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน”

เพื่อมุ่งให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จและเกิดความยั่งยืนในการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน นักเรียนจะเติบโตไปพร้อมกับมีอุปนิสัยที่ดีงามติดตัวไปตลอด ดังพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ว่า “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง”

๑.๒.๒ กรอบแนวคิด “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน”

“เด็กดีของแผ่นดิน” เกิดขึ้น โดยให้ครูดีของแผ่นดิน ได้สร้างเด็กดีของแผ่นดิน หรือชื่อภาษาอังกฤษว่า Z-iDol คือ เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ ในยุค Generation Z ที่สามารถค้นพบความต้องการของตนเอง สามารถพัฒนาตนเองตามความต้องการนั้นจนประสบความสำเร็จในโลกศตวรรษที่ ๒๑ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนๆ ได้อย่างภาคภูมิใจการจะพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืนนั้น โครงการมุ่งเน้นไปที่การการใคร่ครวญรู้จักตนเอง เคารพตนเองและคนอื่นรวมทั้งทุกสรรพสิ่งที่แวดล้อม เปลี่ยนแปลงนิสัย ไม่ว่าจะเป็นการละเลิกนิสัยที่ไม่ดี หรือสร้างนิสัยดีๆ ให้เกิดขึ้น หรือการทำจิตใจให้เข้มแข็ง (ละชั่ว ทำดี ทำจิตใจให้ผ่องใส) โดยใช้ทฤษฎีเปลี่ยนนิสัยใน ๒๑ วัน จากนั้นขยายผลสู่การมีอาชีพ มีงานทำ ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมถึงทักษะชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม เป็นต้น ไม่ใช่เรียนดี กิจกรรมเด่น คุณธรรมเลิศ แต่ไม่สามารถเลี้ยงชีพได้ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ช่วยเหลือผู้อื่นไม่ได้ หากแต่ต้องดี เก่ง และประกอบสัมมาอาชีพได้ นำมาซึ่งประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสูงสุด นั่นคือ ความสุขและความสำเร็จในชีวิตที่แท้จริง

๒. จุดประสงค์และเป้าหมายของนวัตกรรม

๒.๑ จุดประสงค์ของการดำเนินการ

๒.๑.๑ เพื่อจัดกิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ แก่นักเรียนในชั้นเรียน ผ่านนวัตกรรม “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน”

๒.๑.๒ เพื่อวิเคราะห์สะท้อนปัญหาคุณธรรม และร่วมกันหาแนวทางแก้ไข (P)

๒.๑.๓ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ

๒.๒ เป้าหมายของการดำเนินการ

๒.๒.๑ เป้าหมายเชิงปริมาณ = นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๗ คน

๒.๒.๒ เป้าหมายเชิงคุณภาพ = นักเรียนมีความรักกตัญญู รับผิดชอบในการทำงานส่งงานครบถ้วนและมีความซื่อสัตย์ทำงานที่มอบหมายด้วยตนเอง ตลอดจนรู้จักแบ่งเวลาในการทำงานและกิจวัตรต่างๆ ตามหลักความพอเพียง

๓. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม หรือขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๑ การออกแบบนวัตกรรม

ขั้นเตรียมการ

๑) ประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจ กับกับนักเรียนทั้งชั้นเรียน เพื่อวางแผนการดำเนินงานตามอัตลักษณ์คุณธรรมของโรงเรียน “กตัญญู รู้หน้าที่ บนวิถีความพอเพียง”

- วิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบันของห้องเรียน

๒) ออกแบบ/กำหนดรูปแบบการดำเนินงาน

- สำรวจปัญหาในชั้นเรียน พร้อมระดมกรอบแนวคิด
- จัดทำโครงการ “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน”

๓) คำจำกัดความ : “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน” การศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อไปให้ถึงปัญญา

“จิตศึกษา” คือ เป็นนวัตกรรมที่พัฒนาปัญญาภายใน เพื่อการเข้าถึงความเข้าใจ ต่อแก่นแท้ การมุ่งเป้าหมายว่านักเรียนจะทำได้ตามข้อตกลงคุณธรรมเป้าหมาย (ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความพอเพียง)

“ปัญญา” เป็นความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือการเข้าใจถึงแก่นแท้ของสิ่งใดๆ **ความมีปัญญา** คือ ภาวะที่หลุดออกจากความไม่รู้และหลุดออกจากสิ่งครอบงำหรือสิ่งยึดเหนี่ยวทั้งหมดได้ด้วยการหลุดออกจากสิ่งไม่รู้หรือสิ่งครอบงำ จิตวิญญาณย่อมเป็นอิสระ

“ปัญญาภายใน” ที่หมายถึง ความเข้าใจต่อตัวเอง ต่อชีวิต ต่อโลกและจักรวาล การอยู่อย่างมีเจตจำนงอย่างมีความหมายทั้งต่อตัวเองและต่อสรรพสิ่ง เป็นทั้งความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual) และความฉลาดทางด้านอารมณ์ (Emotion)

“ปัญญาภายนอก” ที่หมายถึง ความเข้าใจต่อโลกภายนอกทั้งศาสตร์และศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตให้อยู่ได้หรืออยู่ได้อย่างมีคุณภาพ

“พัฒนาปัญญาภายใน” คือ การใคร่ครวญมีสติกลับมารับรู้ที่ตัวเอง สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ เน้นคุณธรรมเป้าหมาย (ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความพอเพียง) ผ่านกระบวนการ สนามพลังบวก จิตวิทยาเชิงบวกและกิจกรรมฝึกฝน แลกเปลี่ยน ชื่นชม ผ่านกระบวนการ PLC

๔) ความโดดเด่นความแปลกใหม่ : นวัตกรรม“จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน” เป็นการดำเนินงานนวัตกรรม ผ่านกระบวนการ สนามพลังบวก จิตวิทยาเชิงบวกและกิจกรรมฝึกฝน แลกเปลี่ยน ชื่นชม ผ่านกระบวนการ PLC ตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ผ่านกระบวนการ PDCA+JD

3 กระบวนทัศน์

ขั้นชง :
ใช้คำถามทบทวนเพื่อให้ผู้เรียนรับรู้ขอบเขตขั้นตอน ถู่วินิจฉัย เห็นอะไรบ้าง? รูปร่าง เป็นอย่างไร ใครเห็นต่าง? ตัวละครมีใครบ้าง? เกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง? เกิดที่ไหน?

ขั้นเชื่อม :
เชื่อมตนเอง
: ความรู้สึก/ความคิด ในฐานะคนของ ผู้มีสิทธิหรือคิดอย่างไร ต่อเรื่อง ต่อตัวละคร
: สัมผัสที่ความรู้สึก/ความคิด ในฐานะเป็นตัวละคร
: ประสบการณ์ - เราเคยประสบโศกเศร้า หรือ เคยพบโศกเศร้าอย่างไร.....
: วิเคราะห์เชื่อมประสบการณ์ - สะท้อนสังคม สะท้อนความเข้าใจต่อชีวิต แนวโน้มอนาคต ผลกระทบที่ตามมา อย่างไร.....
เชื่อมถึงและถึง
: เชื่อมถึงและถึง แสร้งความคิด มุมมองของตนเอง เรียบรู้จากเพื่อน ครูร่วมสาขา

ขั้นใช้ :
ให้สถานการณ์เพื่อเผชิญตัดสินใจ-ตระหนักรู้
คำถามที่ใช้ : ถ้า.....
(สถานการณ์ที่เด็กทุกคนมีโอกาสเผชิญ)

เมื่อการวิจัยของการนำสื่อมาใช้ใน "ขั้นชง" ของจิตศึกษา ต้องเน้นต้องไม่เป็น Bully คนอื่น ไม่เป็น Fake news ไม่เป็นการกระตุ้นความรุนแรง และไม่ตลกขบขัน

ภาพที่ ๒ ผังแสดงรูปแบบการดำเนินงานขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมจิตศึกษาในโรงเรียนบ้านหนองแสน

ขั้นดำเนินการ

- ๑) ครูสะท้อนผลการดำเนินงานนวัตกรรม"จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน" ปีการศึกษาที่ ๒๕๖๕ ผ่านมาสู่นักเรียนปัจจุบัน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจทำความดี
- ๒) กำหนดข้อตกลงการพัฒนาตนเองเพื่อแก้ปัญหาของห้องเรียน (ความกตัญญู ความรู้หน้าที่ บนวิถีความพอเพียง)
- ๓) ครูจัดการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และค่านิยม ๑๒ ประการ มุ่งเน้น เรื่อง ความกตัญญู รู้หน้าที่ บนวิถีความพอเพียง ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ต้องการให้เกิดในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาของชั้นเรียน
- ๔) ดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยน ชื่นชมความดีผ่าน กระบวนการจิตศึกษา กิจกรรมโยคะ กิจกรรม Body scan และ กิจกรรมจิตกายจิตใจ
- ๕) ครูติดตามการพัฒนาตนเองตามข้อตกลงคุณธรรม "กตัญญู รู้หน้าที่ บนวิถีความพอเพียง"ผ่านกิจกรรมจิตกายจิตใจและ PLC

ภาพนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ทำแผนการดำเนินงานโครงการคุณธรรมประจำห้องเรียน
“จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน”

ภาพนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ทำแผนการดำเนินงานโครงการคุณธรรมประจำห้องเรียน
กิจกรรม Body Scan

ภาพการดำเนินงานการจัดกิจกรรมจิตศึกษา

ภาพกิจกรรมแลกเปลี่ยน ซึ่นชมความดีผ่านกิจกรรม จิตศึกษา กิจกรรมจัดกายจัดใจ และ PLC

๔. ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

๔.๑ ผลการดำเนินการ

๔.๑.๑ ผลผลิต (Output) : นักเรียน ร้อยละ ๙๐.๐๐ ที่ผ่านการจัดกิจกรรมโดยใช้นวัตกรรม “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน”

นักเรียน ร้อยละ ๙๓.๗๕ มีความรักความเคารพและกตัญญูต่อ ตนเองผู้คนและสิ่งแวดล้อม

นักเรียน ร้อยละ ๙๓.๗๕ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเองได้สำเร็จ

นักเรียน ร้อยละ ๙๓.๗๕ ประพฤติตนด้านความพอเพียง ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีการออมเงิน การช่วยเหลืองานบ้าน การใช้เวลาว่างเก็บขวดพลาสติกขายช่วยครอบครัว เป็นต้น

๔.๑.๒ ผลลัพธ์ (Outcome) : นักเรียนมีความภูมิใจในตนเอง จากการพัฒนาตนเอง การแลกเปลี่ยนชื่นชมความดีซึ่งกันและกัน และการให้กำลังใจและชื่นชมความดีจากผู้ปกครอง นักเรียนมุ่งเป้าหมายทำความดีต่อไป และไม่ย่อต่อการทำความดี อยากทำความดีในทุกๆวัน

๔.๑.๓ ผลกระทบ (Impact) : จากการที่นักเรียนมุ่งมั่นพัฒนาตนเองตามคุณธรรมเป้าหมาย (ความกตัญญู รู้หน้าที่ บนวิถีความพอเพียง) ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อันเนื่องมาจากการมีสติกลับมารู้ตัว การใคร่ครวญ การกำกับตัวเองให้มากขึ้น การตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย และการตั้งใจทำแบบทดสอบ ตลอดจนทำให้บรรยากาศในครอบครัวดีขึ้น

๔.๑.๔ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๗ คน ต่อยอดการพัฒนาตนเอง (แก้ปัญหานิสัยของตนเอง) ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถถ่ายทอดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี มีความกตัญญู รู้หน้าที่ บนวิถีความพอเพียง

๔.๒ ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

๔.๒.๑ นักเรียนมีความกตัญญู รู้หน้าที่ บนวิถีความรับผิดชอบมากขึ้น ในเรื่องการทำงานที่ได้รับมอบหมายและพัฒนาไปถึงด้านอื่นๆ

๔.๒.๒ นักเรียนนำนวัตกรรมจิตศึกษาพัฒนาต่อยอดสู่การพัฒนาตนเอง ดำเนินชีวิตบนวิถีแห่งความพอเพียง

๕. ปัจจัยความสำเร็จ

๕.๑ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความตระหนักถึงความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ดังกำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียน และคุณธรรมอัตลักษณ์ “กตัญญู รู้หน้าที่ บนวิถีความพอเพียง”

๕.๒ โรงเรียนมีโครงการหรือแผนงานด้านคุณธรรมชัดเจนดังกำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียน

๕.๓ ครูผู้สอนผ่านการอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการจัดการเรียนรู้บูรณาการคุณธรรม

๕.๔ นักเรียนแกนนำคุณธรรม และสมาชิกในชั้นเรียน มีส่วนร่วมอย่างมากในการดำเนินงานโครงการคุณธรรมประจำห้องเรียน กล่าวคือ กล่าวแสดงออก และกล่าวที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง

๕.๕ ผู้ปกครองมีส่วนในการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน ให้กำลังใจ ชื่นชมกับนักเรียน ตลอดจนส่งเสริมการทำความดีอย่างต่อเนื่อง

๖. บทเรียนที่ได้รับ

๖.๑ ความรู้ ความเข้าใจ และความตั้งใจจริงของผู้บริหาร ด้านการงานพัฒนาคุณธรรม สู่การเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตังกำหนดความสำคัญไว้ในวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ตลอดจนมีการกำหนดกรอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณธรรมอย่างชัดเจน

๖.๒ ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนสำคัญที่จะทำให้การขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.เกิดขึ้นได้จริง และประสบความสำเร็จ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในสาระสำคัญ และรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.อย่างต่อเนื่อง

๖.๓ การคิดวิเคราะห์และพัฒนาางานอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์บุคลากรทุกระดับของโรงเรียนต้องมีความกล้าที่จะคิดและสร้างสรรค์แนวทางใหม่ๆ ที่ผ่านการคิดวิเคราะห์แล้วว่าจะเกิดผลสำเร็จ ในบริบทและข้อจำกัดต่างๆ ผ่านการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจอย่างเป็นระบบและสามัคคีในทุกฝ่ายกลุ่มงาน

๖.๔ การสร้างการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างแท้จริง ระหว่างโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนางานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

๗. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

๗.๑ การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ

๗.๑.๑ การเผยแพร่การดำเนินงานผ่าน ช่อง You tube

<https://www.youtube.com/watch?v=p6lqDQr-b๑c&t=๑๐๕s>

๗.๑.๒ การได้รับการยอมรับ

นักเรียนได้รับการยอมรับในการดำเนินงานโครงการคุณธรรมประจำห้องเรียน และต่อยอดการพัฒนาตนเองด้วยการขยายผลสู่โรงเรียนเครือข่ายพัฒนาการศึกษาทั้งหมด ๙๐ โรงเรียน บุคลากรทางการศึกษา ๕๐๐ คน

๘. เจ็อนไขความสำเร็จ

การขับเคลื่อนนวัตกรรม “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน” สำเร็จตามจุดประสงค์และเป้าหมายได้เนื่องมาจาก

๘.๑ การเห็นความสำคัญของการดำเนินการของฝ่ายบริหาร ดังกำหนดความสำคัญไว้ในวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน ตลอดจนมีการกำหนดกรอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณธรรมอย่างชัดเจน

๘.๒ ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีได้เข้าร่วมโครงการครูดีของแผ่นดิน เพื่อสร้างเด็กดีของแผ่นดิน

๘.๓ นักเรียนแกนนำคุณธรรม และสมาชิกในชั้นเรียน มีส่วนร่วมอย่างมากในการดำเนินงานตามกระบวนการของนวัตกรรม มีการให้กำลังใจในการทำดีซึ่งกันและกันและกันอยู่เสมอ

๘.๔ ผู้ปกครองมีส่วนในการสนับสนุนการดำเนินงาน ให้กำลังใจ ชื่นชมกับนักเรียน ตลอดจนส่งเสริมการทำความดีอย่างต่อเนื่อง

๘.๕ มูลนิธิครูดีของแผ่นดิน ได้กำหนดโครงการเด็กดีของแผ่นดิน ขั้นพื้นฐาน ทำให้นักเรียนมีความตั้งใจในการปฏิบัติเพื่อให้ได้รับการยอมรับในระดับที่กว้างขึ้นกว่าระดับโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการนวัตกรรมให้ประสบผลสำเร็จต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานต่างๆ

ภาคผนวก

ภาพการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรม “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน” ในโรงเรียนบ้านหนองแสน

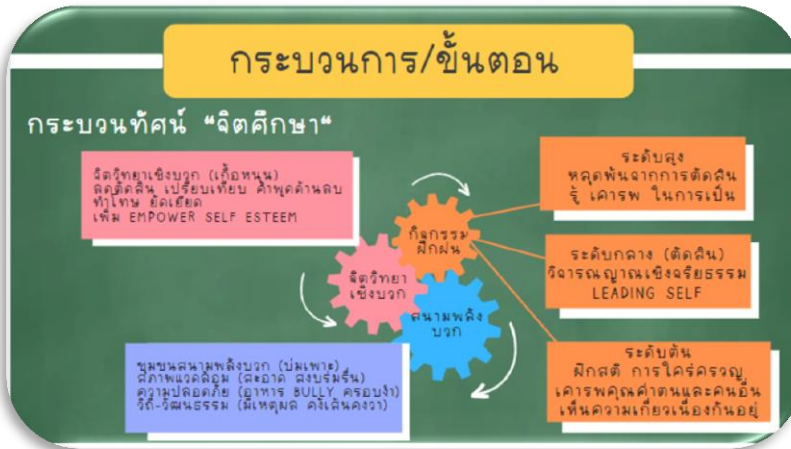
ภาพการพัฒนาบุคลากรศึกษาดูงานและอบรมเชิงปฏิบัติการ “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน”
รร.จินตาสินธุวานนท์ จ.กาฬสินธุ์

ภาพการพัฒนาบุคลากรศึกษาดูงานและอบรมเชิงปฏิบัติการ “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน”
รร.ลำปลายมาศพัฒนา จ.บุรีรัมย์

ภาพกระบวนการทัศน์ของนวัตกรรม “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน”

กิจกรรม จิตศึกษา เข้า 20 นาที

กระบวนการทัศน์

กิจกรรม (ฝึกฝน)

จิตวิทยาเชิงบวก
เคารพคุณค่าความเป็นมนุษย์ (ปมเพาะ)

เสริมพลังบวก
(เกื้อหนุน)

ระดับสูง หลุดพ้นจากการตัดสิน รู้ เคารพ ใน การเป็น

เป้าหมาย

ระดับกลาง(ตัดสิน) – วิจารณ์งานเชิงจริยธรรม และนำตนเอง

ระดับต้น (พื้นฐาน) ฝึกสติ ใคร่ครวญ เคารพคุณค่าตน คนอื่น สิ่งอื่น

ขั้นเตรียมสภาวะจิต..... ฝึกสติรู้ตัว เพื่อให้พร้อมรับประสบการณ์

ขั้นกิจกรรม

ชง : ..... ให้ประสบการณ์.....

เชื่อมตนเอง : .....ใคร่ครวญ เชื่อมประสบการณ์เดิม..

เชื่อมกับและกับ : ...แลกเปลี่ยนเพิ่มมุมมอง เพิ่มความเข้าใจ..

ใช้ : .....แสดงออกจากความเข้าใจใหม่..

ขั้นจบ..... ให้คุณค่า Empower หรือขอบคุณกันและกัน

ภาพการดำเนินกิจกรรม “จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน” ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ภาพแสดงการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ฯ ออกเมื่อผ่านการใช้วัตรกรรม
“จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน” นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแสน

ภาพแสดงการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ขาออกเมื่อผ่านการใช้นวัตกรรม
“จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน” นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
“เปิดโลกวิชาการ เปิดบ้านแห่งการเรียนรู้ ตามวิถีพอเพียง”

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านหนองแสน

ข้อมูลทั่วไป

ที่อยู่ เลขที่ ๑๗ หมู่ที่ ๙ บ้านหนองแสน ตำบลหนองแสน อำเภอลำดวน จังหวัด
มหาสารคาม ๔๔๑๒๐

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒

โทรศัพท์ ๐๘๙-๑๗๓๗๙๗๗ E-mail : sluamsai@gmail.com

เปิดสอนระดับชั้น อนุบาลปีที่ ๒ ถึงระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓

ชื่อผู้บริหารสถานศึกษา นายขวัญชัย มะธุเสน โทรศัพท์ ๐๘๑-๙๗๕-๕๖๓๒

ที่ตั้ง โรงเรียนบ้านหนองแสน ตั้งอยู่เลขที่ ๑๗ หมู่ที่ ๙ บ้านหนองแสน ตำบลหนองแสน อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม ขนาดพื้นที่ ๑๔ ไร่ ๒ งาน ๒๐ ตารางวา ระยะทางจากโรงเรียนถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒ ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร มีเขตบริการ ๔ หมู่บ้าน คือ

๑. บ้านท่าสะอาด หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองแสน อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม
๒. บ้านหนองแสน หมู่ที่ ๒-๓ ตำบลหนองแสน อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม
๓. บ้านหนองเคน หมู่ที่ ๔ ตำบลหนองแสน อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม
๔. บ้านหนองแสน หมู่ที่ ๙ ตำบลหนองแสน อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม

จำนวนนักเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๖)

- ระดับอนุบาลปีที่ ๒-๓ จำนวน ๒๓ คน
- ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๙๐ คน
- ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๓๖ คน

รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น ๑๔๙ คน

จำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

- ผู้บริหารสถาน จำนวน ๑ คน
  - ข้าราชการครูสายผู้สอน จำนวน ๑๔ คน
  - ลูกจ้างประจำ จำนวน ๑ คน
  - บุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๔ คน
- รวมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งสิ้น ๒๐ คน

